

Nevezetes helyek Jósvafő határában II. Az Assisi Szent Ferenc-kápolna

„Áldjon, Uram, Téged Földanya nénénk...”

A gondolat

Az 1980-as években Aggtelek és Jósvafő között, az út mellett állt egy elhagyott, romos, boltíves kis épület, mely valamikor buszmegállóként szolgált. Még az 1950-es évek végén, a Béke-barlang első mesterséges bejáratának megnyitása (1954) után épült, s ún. feltételes megállóként a barlangbejárat megközelítését, illetve később az 1959-1964 között itt (és a bejárat melletti házban) folyt asztmaterápiás kezelések lebonyolítását segítette. A nemzeti park igazgatójaként, munkám során gyakran kellett ingáznom a két község között, és ahányszor elhaladtam a megkapó természeti környezetben álló építmény előtt, azt inkább kápolnának láttam és éreztem, mint az említett elhagyott buszmegállónak. Talán a terméskőből rakott boltív, vagy a környezet hangulata tette ezt, nehéz megmondanom. Tény azonban, hogy a '80-as évek végére született meg bennem a gondolat, ha már kápolnának látom, legyen kápolna. Az, hogy kinek a kápolnája, már automatikusan adódott a mesterségünkből, hiszen Assisi Szent Ferenc a természet és az állatok védőszentje.

A megvalósulás

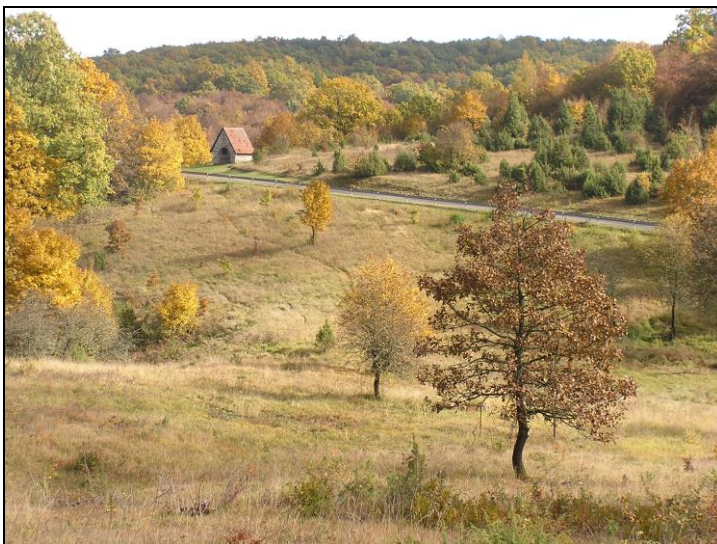
A gondolat valóra váltásához támogató társra volt szükségem, így megkerestem Gyüre László atyát, Szögliget esperesét, volt piarista szerzetest, aki azonnal az ötlet támogatásáról biztosított. Első lépésként szétküldött az ország plébániáinak egy körlevelet, hogy akinek esetleg van fel nem állított Szent Ferenc szobra, arra igényt tartanánk. Hamarosan jelentkezett egy plébánia és a szobron kívül felajánlották lebontott és padlásra került áldozórácsaikat is.

Mindeközben a nemzeti park igazgatósága részéről elkezdtük a volt buszmegálló felújítását. Természetesen mindezt egyeztetnem kellett gazdasági igazgatóhelyettesemmel, Csulyák Istvánnal és Lezsák Sándor gondnokunkkal, mivel a munkához meg kellett szerveznünk az igazgatóság karbantartó részlegét, Tarczali Istvánt, Deli Albertet, Vostyár Jánost, Vitális Lászlót, Kovács Lászlót. Mindenki lelkes volt és segítőkész. Amikor az épület elkészült, Gyüre atya hozta magával a szögligetieket, akik beépítették az áldozórácsot, és megépítették a szobor talapzatát. A keresztet az egyik szögligeti kovácmester készítette el és Berczik Pali barátunk helyezte fel a homlokzatra. Az elmúlt idő távlatából sajnos nem sikerült kideríteni sem a kovácmester, sem a szögligeti résztvevők neveit. A magam részéről megszövegeztem a falon elhelyezett rövid életrajzot és Sík Sándor eredeti fordításának rövidítésével elkészült a Naphimnusz táblája is. Így már csak a felszentelés volt hátra. Gyüre atyával komoly dilemmánk volt, hogy a belső teret egy ráccsal

elzárjuk-e a külvilágtól, vagy maradjon meg eredeti funkciója is, mint esőbeálló és turistamenedék. Végül az utóbbi mellett döntöttünk, így hagytuk meg a nyitható ajtót a szabad bejáráshoz, kíváncsian várva a további történéseket.

A felszentelés

Mivel a térség az Egri Főegyházmegyéhez tartozik, a megye akkori érsekét, dr. Seregély Istvánt kértük fel a szentelésre. Az atya elfoglaltságára való hivatkozással végül helynökét, Csontos Barna pápai prelátus urat küldte maga helyett. Így egy szép tavaszi napon, 1991-ben, összegyűltünk a kápolna előtt. Ott voltunk mindannyian, akik részt vettünk a munkálatokban, sőt ez alkalomra, még volt igazgatóm, dr. Tóth Károly, a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatója is eljött, közös barátunk, Mótusz János ideggyógyász alezredes kíséretében. A helyi vezetést Makkai Mária tanácselnök és Bódis Istvánné ny. tanácselnök képviselték. Tehát ott voltunk mindannyian, szögligetiek, jósvafőiek, aggtelekiek, trizsiek, ragályiak, reformátusok, katolikusok, hívők és hitetlenek egyaránt, és egy rövid időre mintha igazából egymásra találtunk volna. Ez bennem a legmaradandóbb élmény, mely mind a mai napig megőrződött az ünnepséggel kapcsolatban. A ceremónia után a prelátus urat vendégül láttuk a Tengersizem Szállóban.

*A kápolna épülete a Sárga-tó környéki tőbrök látképének meghatározó eleme, a turisták és a Béke-barlangba induló barlangászok találkozóhelye (is)
(Fotó: Szmorad Ferenc)*

Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz (1225)

Mindenható, fölséges és jószágos Úr,
Tiéd a dicséret, dicsőség és imádás,
És minden áldás.
Minden egyedül téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.
Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap,
Aki a nappalt adja
és aki reánk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.
Áldjon, Uram téged Hold nénénk
és minden csillaga az égnek;
Őket az égen alkotta kezed fényesnek, drágaszépnek!
Áldjon, Uram, tégedet Szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
kik által élteted minden te alkotásodat.
Áldjon, Uram, tégedet Víz hugunk,
oly nagyon hasznos ő,
oly drága, tiszta és alázatos.
Áldjon, Uram, Tűz bátyánk;
Vele gyújtasz világot éjszakán.
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.
Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad.
És mindennemű gyümölcsöt terem,
füveket és színes virágokat.
Áldjon, Uram téged minden ember,
ki szerelmedért másnak megbocsát.
És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, kik tűrnek békeességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.
Áldjon, Uram, testvérünk, a testi halál,
Aki elől élő ember el nem futhat.
Aki halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, akik magukat megadták
te szent akaratodnak,
Második halál nem fog fájni azoknak.
Dicsérjétek Urat és áldjátok,
És mondjatok hálát neki,
és nagy alázatosan szolgáljátok.

(Sik Sándor eredeti fordítása, 1916)

*Az Assisi Szent Ferenc kápolna: egykor buszmegálló, ma felszentelt emlékhely
(Fotó: Szmorad Ferenc)*

*A kápolna létrehozója a 2013. évi Állatok Világnapján tartott ünnepségen
(Fotó: Újvárosy Antal)*

Az utóélet

Miután Jósvafőről hazaköltöztünk és a gemenci védett terület további sorsával kezdtem el foglalkozni, hírért vettem, hogy a szobor fejét valaki ismeretlen okból letörte. Ezért Salamon Gábor igazgató egy falunapon elvitt Borzsák Péter barátunkhoz, akinek háza van Jósvafőn. Elmondása szerint, függetlenül attól, hogy jelenleg építómérnök, valamikor szobrász ambíciói is voltak, így megkértük hozza rendbe a szobrot. Péter néhány heti munkával kipótolta a hiányzó darabokat, visszaragasztotta a fejét és a szobrot ismét a talapzatára helyezte. Köszönet érte! A kegyhely ez után háborítatlanul elkezdte élni saját életét. 2012-ben vittük oda lányommal, Sárával a szobor jobb oldalán látható Henry Beston idézetet és Molnár C. Pál festményének másolatát, mely Ferenc és a gubbiói farkas történetének egy epizódját ábrázolja. A táblák felszereléséről a nemzeti park igazgatósága gondoskodott.

2014-ben Csépanyi Balázssal, a Fővárosi Állat- és Növénykert ny. gyűjteményi igazgatójával a helyszínen járva vettük észre, hogy a hely önálló életre kelt. Valaki – egyébként dicséretes módon – folyamatosan gondját viseli, virágtartókkal, vízzel és friss virágokkal. Sajnálatos módon azonban, az alkotókedv is megjelent a szobor talapzatánál, egy „kerub”, egy nem kimondottan odailló, nagyméretű angyalfigura képében. A fő baj az esztétikai kívánalmakon túl talán az, hogy a szobrot oda is cementálták és viszonylag nagy területet foglal el abból a térből, melyet eredetileg esőbeálló és pihenőhely funkciójára tartogattunk. A nemzeti park illetékeseit megkértem, hogy nyomozzák ki – az egyébként köszönetet érdemlő – önjelölt gondozót, de kilétét mindez idáig nem sikerült kideríteni.

Az utóbbi években több kísérletet tettünk arra, hogy október 4-én, az Állatok Világnapján, Szent Ferenc halálának évfordulóján valamiféle hivatalos megemlékezést szervezzünk a helyszínre, a nemzeti park oktatóközpontjának segítségével, főként gyermekek számára. Ehhez tudni kell, hogy Magyarországon jelenleg, természetvédelmi oltalom alatt álló területen, nincs hasonló emlékhelye Assisi Szent Ferencnek. A 2013-as próbálkozásunkkor Bacsó Zsolt, nemzeti parki osztályvezető segítségével kiderült, hogy a szendrői templom védőszentje Szent Ferenc. Így a legsikeresebb és legnépesebb helyszíni megemlékezést az évben sikerült Ferencz Károly plébános úr segítségével megrendeznünk. Misét mondott, gitározott és mi énekelünk. A szertartásra a szendrői gyerekek egy részét is elhozta. A plébános urat a következő évben azonban máshova helyezték, s kísérleteink azóta rendre csődöt mondanak.

*Buzetky Győző
ny. alapító igazgató*